

Programska zasnova revije *Vzgoja*

Silvo Šinkovec, D. J., dr. ped. znanosti, psiholog, defektolog in teolog, je predavatelj, terapevt, voditelj več seminarjev, šol za starše in duhovnih vaj, urednik revije *Vzgoja*, duhovni asistent DKPS in direktor *Inštituta Franca Pedička*.

Po dvajsetih letih, po 80 številkah, po 4160 straneh, skoraj 2000 člankih se je lepo ozreti nazaj in pomodrovati. Kaj smo delali in zakaj smo tako delali?

V letu 1998 smo veliko časa razmišljali, ali slovenski prostor potrebuje še eno revijo o vzgoji ali ne. Med mnogimi drugimi je tudi dr. France Pediček močno potrdil, da naš prostor potrebuje še eno revijo. Toda dvomov in ugovorov ni manjkalo. Sam dr. Pediček je kasneje dejal, da si je želel, da bi takšna revija izhajala, a ni verjel, da se to lahko zgodi. Veliko zaslugo za to, da je revija pričela izhajati, ima tudi sedanjí nadškof v Mariboru Alojzij Cvikel, ki je bil v tistem času provincial slovenskih jezuitov. Njegovo pozitivno stališče, njegov zagon in njegova podpora so omogočili, da je revija shodila.

Ko smo iskali naslov revije, smo imeli več predlogov, med njimi tudi latinske in grške besede, kar je bilo takrat v modi. Ko je v enem takih pogovorov nekdo vprašal, o čem želimo v reviji pisati, je bil moj od-

govor, da o vzgoji. Takoj je prišel odgovor. Naj bo naslov revije torej *Vzgoja*. Še danes se mi zdi to dobra izbira, saj res ves čas pišemo o vzgoji. Pišemo o razvoju osebnosti in temah, ki so povezane s tem. Reviji smo dali tudi podnaslov, zapisali smo, komu je revija namenjena: *revija za učitelje, vzgojitelje in starše*. Bralci pa so tudi mnogi drugi, ki jih zanimajo človek, kultura, vzgoja.

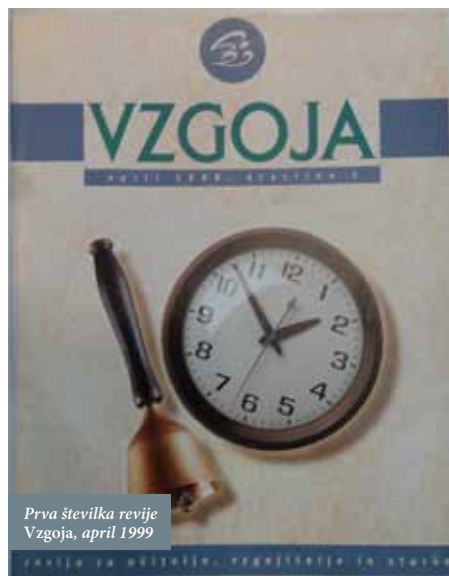
Vsako leto izidejo štiri številke. Včasih pridejo pobude, da bi revija izhajala bolj pogosto. Včasih celo mene zamika, da bi izdali več števil na leto. Toda za sedaj ostaja tako, saj se zdi, da je to prava mera.

Na začetku smo zapisali, da je v središču revije človek v vseh razsežnostih: telesno-biološki, čustveno-seksualni, vrednostno-moralni, estetski, religiozni, simbolni in diskurzivni, narativni in zgodovinski, družbenopolitični, komunikativno-dialoški. Pomemben je razvojni vidik, zato sta načelo postopnosti in individualnosti v ospredju. Vzgoja v svojem bistvu pomeni spremljanje razvoja osebnosti. Razvoj pa poteka na več ravneh in preko več stopničk. Vsako razvojno obdobje ima svoje izzive in svoje zakonitosti. Področja osebnosti so zelo dobro opredeljena. V naših člankih smo se dotikali vseh področij. Enih bolj, drugih manj. O razvoju telesa smo pisali manj, bolj pa smo se posvečali področju čustev in spolnosti. Še vedno se zdi, da sta ti dve področji potrebni več pozornosti in bolj sistematičnega razmisleka. Etično-moralnemu področju, področju vrednot smo posvetili največ pozornosti. Ni manjkalo žariščnih tem, raziskav in projektov, ki so bili predstavljeni na naših straneh. Vedno znova

smo iskali ustvarjalce s področja etike in vrednot, ki prinašajo razmislek in pobude v vzgojno-izobraževalno delo. Vesel sem, da sem srečal dr. Jožeta Trontlja, se udeležil nekaterih njegovih posvetov na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti ter posvetov, ki jih je organiziral njegov Inštitut za etiko in vrednote. Še vedno mi zvenijo v ušesih besede predsednika, da ima SAZU mandat ali poslanstvo, da je nagovorjena s strani evropskih kolegov, Evropske akademije, da stori vse, da se etika vrne nazaj na vse ravni vzgoje in izobraževanja. Prepričan je bil, da svetovna družba brez stalne etične vzgoje na vseh ravneh ne more preživeti. Močan klic človeka, ki je videl, kam drvi sodobna družba. Ne moremo imeti družbe blagostanja in varnosti, če ne bomo natančno skrbeli za moralni razvoj vsake generacije.

Takrat smo zapisali tudi, da bodo v vsaki številki središčna tema (v žarišču) ter stalne rubrike: Naš pogovor, Razredne ure, Starši, Biti vzgojitelj, Vzgojna področja, Izkušnje, Pogovori in svetovanje, Drobtinice, Prebrali smo, prevod, pesem, reprodukcija umetniškega dela. Nekatere rubrike so bile prisotne vseh 20 let, druge so se tudi spreminjale. Bistvo je ostalo.

V rubriki Naš pogovor so se zvrstili intervjuji z 80 znanimi osebnostmi. Nismo se pogovarjali samo s pedagogi, psihologi, socialnimi pedagogi ipd., ampak tudi z ljudmi z drugih področij. Jože Mlakar mi je na začetku rekel, naj nikar ne iščemo odgovorov za vzgojo samo znotraj 'profesionalnega kroga', ampak da moramo iskati odgovore tudi pri ljudeh, ki so na videz daleč stran od vzgoje: pri gospodarstvenikih, politikih, kulturnikih, socialnih delavcih, duhovnikih itd. Tudi ta nasvet sem upošteval. V marsikaterem prispevku smo našli veliko modrosti, ki jo včasih pogrešamo v pedagoški stroki. Spomnim se gospodarstvenikov, ki so v nekaj vrsticah povedali bistvo o tem,

kakšnega človeka si želijo na delovnem mestu. Včasih je pedagogom težko postaviti cilje vzgoje in izobraževanja, težko odgovoriti na vprašanje, kakšnega človeka si želijo po zaključenem procesu vzgoje in izobraževanja.

»Odločitev za vzgojo pomeni tudi odločitev za kulturo. Kultura je sama po sebi vzgojna.« Za ta navdih se moramo zahvaliti Karlu Ozvaldu, ki je bil prvi predstojnik katedre za pedagogiko na ljubljanski univerzi. »Revija želi pomagati uvajati bralca v 'branje umetniškega dela' ter se zavzema za večji delež umetnosti v šolskem programu.« Razvijanje estetskega čuta predstavlja pomemben del celostnega razvoja osebnosti, zato so naslovnice naše revije svojstvene. Vsako krasi umetniško delo. V celoti je reproducirano na hrbtni strani, njegov detajl pa je na naslovnici. V rubriki Področja vzgoje je objavljen članek, ki bralcu pomaga razumeti to umetniško delo. Na to smo ponosni. Dr. Milček Komelj je napisal večino naših člankov. Zanimivo je, da nekateri bralci prav ta članek preberejo med prvimi. Pogovor z dr. Komeljem pojasnjuje to serijo člankov. Objavljali smo tudi poezijo, razmišljanja ob literarnih delih, filmu in gledališču. Na tem področju bi lahko storili še veliko.

Na začetku smo rekli tudi, da bo naša revija »ustvarjala interdisciplinarni prostor za pedagoško-vzgojna vprašanja«. Zavedali smo se, da je večina strokovnih revij zasnovana znotraj svojega področja; psihologi imajo na primer svojo revijo, pedagogi svojo, andragogi svojo, socialni pedagogi svojo, vzgojitelji svojo, matematiki svojo. Revija *Vzgoja* je želela pritegniti k pisanju avtorje z različnih področij, da skupaj razmišljajo o človeku. S tem izhodiščem smo resnično delovali povezovalno in ustvarjali tudi bolj »celosten pogled na človeka, kar je bistvo interdisciplinarnosti«.

Področje otrok s posebnimi potrebami smo v reviji *Vzgoja* skrbno negovali in skoraj v vsaki številki objavili kakšen članek. Franci Kolenec je pripravil pregled objavljenih člankov s tega področja. Kot specialni pedagog (smer DPO in MVO) se zavedam pomembnosti za vsakega učitelja, da si ne prestando širi obzorje glede potreb teh otrok, saj ni samoumevno, da se srečamo z vsemi vidiki njihovega življenja. Dr. Vanja Kiswarday je prispevala veliko člankov s področja inkluzije.

»Vzgoja služi izmenjavi izkušenj na vzgojnem področju.« V uredniškem odboru se od začetka zavedamo, da kakovostna revija ne more dolgo delovati, če je zaprta v ozek krog piscev, pa naj bodo še tako dobri. Revija v svoji primarni zasnovi nudi prostor za pripovedovanje dobrih pedagoških izkušenj. Temu namenu služita rubriki Področja vzgoje in Izkušnje. Učitelji, vzgojitelji in starši si lahko delijo svoje dobre izkušnje. Vsako leto v štirih številkah sodeluje med 60 in 80 različnih avtorjev, v 20 letih se je zvrstilo skoraj 1000 avtorjev. Izmenjava izkušenj s področja spremljanja človekove rasti omogoča refleksijo dela. »Zato si revija postavlja za cilj prebujati kulturo branja in pisanja med učitelji, vzgojitelji, starši in študenti. Pripovedovanje svoje pedagoške izkušnje je svojevrstno pripovedovanje o človeku, dialogu, srečanju, bivanju.«

Na začetku smo obljubili, da bomo skrbeli za mednarodno povezanost. V teh letih smo v reviji *Vzgoja* objavili nekaj zanimivih pogovorov iz tujine (eden odmevnejših pogovorov je bil z *Robertom Carneirom*, bivšim portugalskim ministrom za šolstvo, soavtorjem Unescovega dokumenta *Učenje: skriti zaklad*), nekaj časa smo sledili Unescovim dnevom učiteljev, vedno znova smo našli stik s tujimi strokovnjaki, ki so v reviji objavili kakšen svoj prispevek. Žarišča o nadarjenih otrocih in o zasvojenosti, ignacijanski pedagogiki in pedagogiki skupnosti so dober primer.

Programska zasnova iz leta 1999 nam je še vedno izziv. Koordinate so bile dobro postavljene. Hvaležen sem vsem članom uredniškega odbora in svetu revije *Vzgoja* za vsako razmišljanje o vsebini, obliki in organizaciji naše revije. Hvaležen sem tajnicam uredniškega odbora, ki so zvesto opravljale svoje delo, pa lektoriciam, oblikovalcem, ti-

skarjem, sponzorjem, članom Društva katoliških pedagogov Slovenije in jezuitom, ki so kot predstavniki ustanovitelja spremljali in spodbujali naše delo ter odstranjevali ovire, ki so se v teh letih pojavljale, avtorjem in vsem drugim, ki so kakor koli pripomogli k rednemu izhajanju naše revije.

Izzivov za prihodnost ne manjka. Do sedaj smo vedno imeli rubriko za starše in z njimi bi radi še naprej razmišljali o vzgoji. *Vzgoja* v družini nikoli ni bila lahka, danes pa je še bolj otežena zaradi načina življenja staršev, zaradi nestabilnosti družin, zaradi medijskega pritiska na otroke. Od samega začetka smo vključevali tudi duhovno razsežnost, predstavljali svetopisemske odlomke, vstopali v biblično kulturo, na področje religioznega izkustva. Želimo si, da bi sodobni človek našel preproste, a trdne poti do svojega dna, v svojo skrito kamrico. V letu Ivana Cankarja naj zaključim razmišljanje z njegovimi besedami iz črtice Zaklenjena kamrica: »Tako je stopil človek slep v zaklenjeno kamrico, ki še sam ni vedel zanjo; in ko se je povrnil iz nje, je videl, je bil očiščen v kopeli veselega spoznanja, je bil utrjen v veri vase in v dobroto svojega bližnjega, je v srcu občutil in v pameti premeril veliki pomen in silno važnost dneva, ki je senca večnosti. To je pričal njegov obraz.« Želimo si, da bi vsak človek v svoji usodni uri našel pot do tiste globine, iz katere bi izšel očiščen in utrjen v veri; da bi v to kamrico stopil ob usodni uri, da se povrne očiščen in utrjen, poln vere vase in v dobroto svojega bližnjega, poln zaupanja v dan in v večnost, poln moči, brez strahu, pripravljen na svatovanje in pripravljen na svojo lastno sedmino ...

Viri

- Cankar, Ivan (1989): *Podobe iz sanj*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Programska zasnova revije *Vzgoja* (1999).

Že ko mi je dobra prijateljica v študentskih letih omenila, da je naročena na Vzgojo, sem si kmalu priskrbel en izvod revije in jo z velikim zanimanjem prebral. Zdaj je ta prijateljica moja žena, revija Vzgoja pa bogato branje, ki nama obema velikokrat daje odgovore na strokovna vprašanja in podpira najin pedagoški korak. Za revijo je hvaležna tudi najina prijateljica, pravnica, mati treh otrok. Prepričljivo pove, da tudi njej pomaga pri vzgoji in ji širi obzorja. Strinjava se z njo, saj v reviji dejansko dobiš marsikatero potrditev in si odgovoriš na mnogokatero strokovno in osebno vprašanje. Vse najboljše, draga Vzgoja! Se priporočamo še naprej.

mag. Rihard Režek